Ч. 7 (13.205). Львів, пятниця 11. січня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів. Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол. Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Конкурс „Діла" на пять статтей.

ТЕМА КОНКУРСОВИХ СТАТТЕЙ: „ЗАСОБИ Й МОЖЛИВОСТИ РОЗБУДЖЕННЯ І ПЛЕКАННЯ ЛЮДСЬКОЇ ЕНЕРҐІЇ".

Редакція „Діла" розписує цим конкурс на пять статтей на тему: „Засоби й можливости розбудження і плекання людської енерґії".

Фундатором конкурсу є американський українець п. ВАСИЛЬ ТИХИЙ, той самий, що уфундував минулого року конкурс на пять статтей на тему: „Як розбудувати варстати праці?" Про мотиви цьогорічного конкурсу на названу тему п. Василь Тихий пише так: „Розумію, що розбудження енерґії потрібне нашому народові на те, щоби перевести в життя ріжнородні проєкти, між іншими проекти подані в попередніх конкурсових статтях на тему: „Як розбудувати варстати праці".

За ПЕРШУ конкурсову статтю фундатор конкурсу призначує 15 американських долярів премії, за ДРУГУ 10 ам. дол., а за три інші по 5 амер. дол. Усі преміовані статті будуть надруковані на сторінках „Діла".

*

Кожний учасник конкурсу мусить надіслати статтю на адресу редакції „Діла" найпізніше до дня 5-го лютого 1935 р.

Стаття не може бути довша як на 240 рядків друку в „Ділі".

У конкурсі не можуть брати участи професійні журналісти.

Оцінку надісланих на конкурс статтей переведе окреме жюрі, зложене з фахових журналістів і громадянських діячів, яке зорґанізує редакція „Діла".

Події в Сарщині.

ГОСТРИЙ ОСУД САРСЬКИХ АВТОНОМІСТІВ І ФРАНЦІЇ.

БЕРЛІН, 10. 1. ПАТ. Учора вечером повновласник Гітлера для справ басейну Сари Біркель виголосив до радіо велику промову у Кайзерсляутерн, в якій гостро виступив проти сарських автономістів. Біркель підкреслив, що проблема Сари є наскрізь німецькою справою. Рада Ліґи Націй своїм рішенням на грудневій сесії 1934 р. уже навіть не застановлялася над можливістю повторити вдруге плебісцит у басейні Сари. На випадок перемоги сарських автономістів суверенну владу обняла би Ліґа Націй. Німецький нарід у Сарщині ніколи не віддасть своєї долі в руки чужих урядів. Справді версайський трактат намагався витворити автономічний рух у Сарщині, але не хотів влекшувати руминацької політики у Німеччині. Рішення трактату не передбачують сепаратистичного руху, щоби відорвати Сарщину від Німеччини з внутрішньо-політичних мотивів. Тому в інтересі правдивого порозуміння з Німеччиною Франція повинна зліквідувати співпрацю з ворогами Гітлера. Біркель закидає мін. Лявалеві, що своєю поведінкою у Женеві віддав прислугу німецькій опозиції. Німеччина не допустить, щоби вмішувалися до її внутрішніх справ. Вкінці повновласник Гітлера заявив, що німецький уряд не думає творити концентраційних таборів у Сарщині для противників повороту Сарщини до Німеччини.

УТЕЧА КАПІТАЛІВ ЗІ САРЩИНИ.

САРБРІКЕН, ПАТ. „Арбайтер Цайтунґ" повідомляє, що за останніх 14 днів каси французьких банків збільшились на 100 міліонів франків. Крім того капіталісти купують французькі підприємства, площі і доми, бо бояться, щоби по повороті Сарщини до Німеччини не мусіли виміновувати франків на марки.

ЗМІЦНЕННЯ ПРИКОРДОННИХ ФРАНЦУСЬКИХ СТАНИЦЬ.

БЕРЛІН, 10. 1. ПАТ. Появилися офіційні заперечення про концентрації військових відділів на кордонах Сарщини. Зате зміцнили поліційні станиці на кордонах Сарщини для управильнення прикордонного руху між Льотаринґією і Сарщиною.

Поворот Німеччини до Ліґи Націй або цілковите осамітнення.

ЛЬОНДОН, 10. 1. ПАТ. Завтра відбудеться засідання Ради Ліґи Націй під проводом турецького міністра закордонних справ Тевфік Араса. Підчас цієї сесії Ліґи Націй і в Льондоні найближчого тижня великі держави розведуть акцію за поворотом Німеччини до Женеви, щоби вона підписала розбройну конвенцію, яка признає Німеччині рівноправність. „Дейлі Геральд" пише, що Німеччина має до вибору або згоду на порозуміння або цілковите осамітнення в Европі. Мін. Ляваль кермує акцією цих держав. Мін. Ляваль бажає, щоби німецький уряд освідомив собі що на випадок опору буде осамітнений. Мін. Ляваля піддержать: СССР, Італія і Мала Антанта. Крім того Ляваль бажає в Женеві наладнати співпрацю з Польщею. „Дейлі Геральд" пише, що найважнішою справою теперішньої сесії Ради Ліґи буде стріча мін. Ляваля з мін. Беком. З Женеви їде мін. Ляваль до Льондону, щоби виєднати піддержку Великої Британії для своїх плянів.

Шпигунська афера у Швайцарії.

Велику сензацію у Швайцарії викликала шпигунська афера, в яку вмішаний провідник швайцарських фашистівських організацій еміритований полк. Фонъяліц. Деякі швайцарські часописи оголосили фотографію листа полковника, яка доказує, що полковник працював для Італії проти Франції. В помешканні полковника поліція перевела слідство, але нікого не арештувала.

Велика залізнича катастрофа на шляху Москва—Ленінград.

МОСКВА, ПАТ. На залізничім шляху Москва-Ленінград між стаціями Торбіно і Валка дійшло до великої залізничої катастрофи. Два поспішні поїзди вударились. багато вагонів знищених, три вагони згоріли. В катастрофі згинуло 16 осіб, 67 осіб ранених. Про подробиці катастрофи большевицька преса мовчить. Про розміри катастрофи свідчить той факт, що на ратунок виїхало чотири поїзди. Слідство веде окрема слідча комісія. Арештували кільканадцять осіб, між якими є машиніст, двох помічників і кондуктори того поспішного поїзду, який наїхав на другий поспішний поїзд, що минав поволеньки потріскані від морозу рейки. Крім того арештували начальника стації Торбіно і двох стрілкових (зворотничих). Арештовані станули вже перед судом.

НОВА ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА У СССР.

МОСКВА, 10. 1. ПАТ. В ночі з 7. на 8. січня ц. р. дійшло до нової залізничої катастрофи у Ростові над Доном. Особовий поїзд зударився з другим поїздом. 6 осіб убитих. 23 ранених.

За Американську Україну.

(Кореспонденція з Ню Йорку.)

Ню Йорк, 2. січня 1935.

Від коли українська еміграція стала жити народнім життям, від тої пори вона була діяльна на всіх ділянках. Політичне положення рідного краю було головною метою розмов і промов і для допомоги українському народові в старому краю звертапося головну нашу діяльність.

Це було природне. Ми були лише дітьми старої батьківщини і тому в першу чергу ми були обовязані їй допомагати. Але згодом почало наростати американсько-українське покоління. Воно знає Україну не як рідний край, а як край батьків. А властива батьківщина нового покоління це Америка. Сама конечність приневолила цілу українську еміграцію подумати щось про національне виховання роджeного тут покоління і це було причиною закладання наших вечірніх, а зчасом також і цілоденних народніх та вищих шкіл. Впарі з тим йшла переміна понять старшого, приемігрованого покоління. Вони ставали громадянами нового краю і почали Америку вважати за свою прибрану батьківщину. Почали творити громадянські орґанізації, політичні клюби, брати участь у виборах, інтересуватися американським політичним життям, приставати до істнуючих тут політичних партій. Коротко: українці, що приїхали з Европи, почали американізуватися, хоч і памятають про своє положення.

Ця американізація має такий вплив, що старокраєві справи відсуваються на другий плян, а висуваються наперед тутешні американські та місцеві українські справи. Отже: журба про вдержання церков, парохіяльних шкіл, ріжних тутешніх товариств з характером допомогово-асекураційним, народніх та клюбових домів, тутешніх українських видавництв, як: ґазет, книжок, календарів, видань для дітей і т. п. Отже проти волі навіть найбільше завзятих патріотів твориться тут окрема вітчина українського народу, Американська Україна. Є це духова частина України, але без своєї землі, без території. Американська Україна — це своєрідний витвір відносин у Новому Світі і вона неподібна до ніякої іншої України: ні до европейської, ні до бразилійської, ні до канадійської. Европейські українські громади поза територією рідної України це лише еміґрантські громади. Бразилійська та канадійська Україна це духові частини України, але зі своєю власною територією. А американська Україна перестала вже бути еміграцією, але не маючи своєї території, вона істнує дальше і продовжує своє життя через передавання ідеалів новому поколінню.

Таке життя американської української цілости вимагає спеціяльних засобів. Провідники Американської України мають тому далеко складніше завдання, ніж всякі інші українські провідники на цілому світі. І тому головна енерґія провідників американських українців повинна бути звернена на скріплення життєвих сил Американської України.

Завязок до цього маємо вже в нашій церковній та народній орґанізації. Церковна вже скристалізована, а народня перебуває стадію еволюції після кількакратних невдалих спроб. Але при дальшій тактовній та совісній і безкорисній праці провідників ми таки дійдемо до того, що будемо мати тутешній народній автoритет, авторитет Американської України.

Такий розвиток буде зовсім нормальний і чим скоріше це станеться, тим краще для української справи. Тоді Американська Україна, користаючи зі свободи нової батьківщини, буде могти нераз піднята поважний голос в обороні своєї старої батьківщини, а тутешні автохтони зможуть також використати свій вплив для допомоги краєві батьків. Ходить лише про те, щоб якнайшвидше створити оту цілість, наче автономну духову українську провінцію, Американську Україну. Ходить про те, щоб її сконсолідувати у нутрі і перещепити в неї духовий український ідеал. Це є важка справа, коли хто має на увазі факт, що Американська Україна є витвором відносин у Новому Світі, здалека від старого краю. Одначе час робить своє і за будучність Американської України не треба боятися, коли в час схочемо повести працю у властивому напрямку.

Та тепер саме час звернути увагу на перешкоди у творенні Американської України. Ці перешкоди є наші внутрішні, але є й зовнішні. Внутрішні це минулі наші, в більшій частині безпідставні, взаємні напасти й очорнення. Їх важко забути і тому треба дуже сильної волі, щоби приспішити процес творення сконсолідованої громади. Але йде тепер до ліпшого і тим треба радуватися.

Зате більшими перепонами є перепони зовнішні. Є це змагання ріжних европейських українських груп відорвати якусь частину чи групу американських українців від природної праці для добра і будуччини Американської України, а всеціло заінтересувати їх якоюсь партією чи групою европейських українців. Що така діяльність европейських груп виходить на шкоду Американської України, а впарі з тим на шкоду американської справи, в тому нема сумніву. Европейські групи чи партії думають виключно про те, якби звідси з Америки виекзекувати якнайбільше гроша на їх хвилеві потреби. Через те відривається від місцевої постійної праці енергійніші одиниці, а крім того таки багато гроша, ними призбираного, іде на марне, бо йде на внутрішнє поборювання ріжних українських угрупувань в Европі. Колиж Американська Україна, вичерпана з гроша на такі партійні цілі, схоче дати на якусь культурну загально українську і постійну ціль, тоді сфанатизовані прихильники одної чи другої групи прямо не допускають до таких датків і крадьком екзекують їх для себе.

Одночасно спиняється тим також процес творення окремої Американської України і прискорюється її смерть. Самі патріотичні заклики, кидані в Америці в імені України, на ділі України не спасуть, бо це не справа одної хвилини чи одного року. Зате ці заклики не допускають до творчої праці американських українців, образованої на далеку мету і на позитивну допомогу старій українській батьківщині як цілости, як нації.

Вісти зі старого краю приходять до Америки повільно. Навіть інтелігентній людині, що довший час перебувала в рідному краю, годі нераз зорієнтуватися, як там тепер відносини укладаються. Міжтим всілякі експозитури старокраєвих угрупувань обкидають на ліво й на право грязею головний провід рідного краю в вічевих промовах і в своїх партійних органах, а наслідок цього такий, що тут роджені українці набирають поняття, що загал українців в Европі це безхребетна і безобразна збиранина, жадна наживи і продажна. Отже маємо напр. в Америці спеціяльних діячів та емісарів большевицьких, радикально-соціялістичних, націоналістично-революційних, монархістично-гетьманських, а головна старокраєва демократична організація старих націоналістів, тобто Українське Національно-Демократичне Обєднання, не має в Америці не то якоїнебудь підтримки, але ніхто його не боронить, ніхто його діяльности не розголошує, хоч, як відомо, оце знесилене тут УНДО двигає на своїх плечах головний тягар оборони інтересів української нації як цілости, а західньої її частини зокрема.

Це лише зразок, як недостача загально признаного авторитету на Американській Україні може бути і на ділі є шкідливою для визвольної справи рідної землі.

Може би хтось з діяльних провідників несконсолідованої ще Американської України задав собі труду і набрав відваги прилюдно щось про це сказати.

Д-р Семен Демидчук.

Програна Німеччини чи Совітів?

Значіння франко-італійського пакту в Римі для дальшого укладу міжнародніх сил.

Львів, 10. січня 1935.

Коли пригадаємо, що Франція була єдиною европейською великодержавою, яка від підписання версайського мира не вислала була ні разу з відвідинами до Риму свого чільного представника, обмежуючись до формально-дипльоматичних звязків, та що особливо від приходу до влади Мусолінія не лише французька преса (у великій частині під впливом ріжних масонських льож), але навіть міністри закордонних справ (Поль Бонкур) прилюдно кепкували собі з вожда відродженої Італії, — то зрозуміємо величезну зміну, яку в цій ситуації зробило підписання у Римі кількох франко-італійських пактів. Чи Італії дійсно залежало на підкреслюванні „сердечности" прийняття мін. Лявала, чи витали його італійці справді „маніфестаційно", чи теж може правду мають ті, які впевняють, що подорож Мекдональда по Італії була де-де більшою маніфестацією, — це речі другорядні: міркування на цю тему це радше декораційний орнамент до публіцистичних дописів із Риму. Суть справи в тому, що між Італією та Францією перестала існувати найважніша причина спору — кольоніяльні справи, — і що Франція та Італія перестали стояти по двох протилежних сторонах у таких справах, як погляд на ролю Малої Антанти у Середній Европі чи проблема розброєння. Таким робом підписані римські пакти створили реальну підставу для дальшої співпраці обох держав над спільним вирішуванням усіх найважніших справ Европи.

Частина европ. преси добачила в цьому факті відразу — програну нім. дипльоматії. Німеччина, мовляв, використовувала завсіди італьо-французький антагонізм і навіть після прохолоди німецько-італійських взаємин у звязку з австрійськими подіями — Німеччина завжди рахувала на Італію, як на свого рода „природного союзника". Нині, чуємо, Італія остаточно „зрадила" Німеччину; що більше, деякі журналісти з більшою фантазією створили вже цілу

Львів зперед століття.

(Докінчення.)

ФАКТИ Й ВИДУМКИ ПРО УКРАЇНЦІВ.

Зокрема цікаве для нас те, що написав Яблоновський про українців, хоч із його змішання фактів із життя з власними видумками й підозріннями виходить ясно, що автор не вмів чи не хотів глибше звійти в порушені питання та побачив москвофільство в самих ознаках національної окремішности українців від поляків. „Ми ще тоді не знали — читаємо в спогадах Яблоновського — ріжниці між нами й русинами й вони самі не мали цього почуття. Ми жили з собою у школі, а потім у війську як братя, в 1831 р. багато руських богословів скинули реверенди та служили в нашому війську, щойно пізніше Москва, закупивши Ставропігію й декількох негідників у консисторії, а Австрія підбурюючи Русь на шляхту, розірвала споконвічний звязок. Неодин русин сповідавсь перед латинським священиком, поляки брали шлюби й хрестились у церквах, як русини в костелах, де кому було на руку, бож ніхто з віроісповідання не думав виводити національности. Щойно по багатьох роках почались спори в подружжях згідно з яким обрядом хрестити діти, була це перша ознака роздвоєння. Через ненависть до шляхти уряд, бажаючи мати шпигунів із священиків (я читав два такі заклики до священиків) зробив дві великі помилки, першу через те, що не зрівняв руського календаря з нашим (чого сама Русь тоді бажала), а другу, що позволив, щоб до церков втиснулися схизматичні обряди, як царські врата й інші. Ріжниця в дотації й освіті клерів багато причинилася до злого: латинський заможній, освічений, притім патріотичний, усюди мусів мати першенство перед руським, завсіди темним, осоружних обичаїв і брудним, неохайним так, що відпихав від себе. Чиж можна було напр. ставити нарівні каноніка Вітославського, величну, освічену, праву людину з крилошанином Держком, відомим нам шпигуном, що в засклянілій реверенді приходив на обід, облизував пляшку поданої муштарди, пив із тарілки останки росолу, по кожній страві поликав чарку горілки й серед тисячі обридливих смішностей хвалився, що його донька така молочна, що для всієї челяді доставляє щодня молока? А цей Держко ще був виняткової оглади. Доки повна ніч була в їх мізках, не відчували положення, якому самі були винні, аж коли молодші, дещо краще виховані, почали обсідати парохії, загоріли завистю до латинського клеру, а до нас ненавистю. Щойно коло 1846 р. траплялось чути: **„ми русини"** й речення, що обряд творить національність.

„Митрополит Ангелович із своїм крилошанином Гарасевичем (бароном фон Neustern) почали перші звертати Русь у кігті білого царя. Вони перші ввели до церкви деякі схизматичні обряди, вони наказали зізди священиків по деканатах; у день для позору радили над духовними справами, вночі замикались у церквах, денунціювали деканові чинності кожного шляхтича й приготовляли способи, як позбутись шляхти, щоб лишивсь тільки „мир", призначений на схизму та схизматичні священики. У 1809 році австрійські війська боролись над Дунаєм, а єдиний корпус генерала Пекінга з трьох тисяч моравсько-чеських буцімто добровольців (селяни називали їх фрайкурами, бо мали frei красти кури) склав зброю під Винявкою перед декількасот шляхетського повстання полковника Чосновського й Львів здобуло одинадцятьох уланів. Тоді Ангелович і Гарасевич подали до уряду готовий плян вирізати шляхту при помочі селян. Цей плян відшукав мабуть серед актів і виконав Хоминський у 1846 році. По церквах святили ножі, а австрійський уряд у незрозумілому засліпленні терпів ці роботи (для нього ще згубніші ніж для нас) і нишком заохочував".

Після таких дурниць і нісенітниць про митрополита Ангеловича й крилошанина Гарасевича, про свячення ножів по церквах тощо не дивує нас і оця характеристика пера Яблоновського: „Досить поглянути на першого ліпшого попа, на це темне волосся й темні очі, на косі погляди, які кривавими відблисками зраджують що в його середині кипить непереблагана ненависть, на острокутні бороди, які закривлюються к носам, на зелено-жовту шкуру з рідкими порами, відзначеними чорними крапками, схильну до прищів і угрів, — щоб переконатись, що це зовсім винародовлений людець".

ГУЦУЛИ.

Гуцулів пізнав Яблоновський завдяки гр. Скарбкові. „Купив він у глибині Карпат добра Жабє, славне гніздо опришків, де перед ним ніхто не смів мешкати. А всеж Скарбек, звелівши повкривати залізні двері й віконниці й викинути всяку стрільбу, перебував там сам із льокаєм по декілька тижнів. Я був у Рожнятові, коли приїхало декілька верховинців із молодицями платити чинш за пасовища на полонинах. Був це гарний народ, селянин в селянина як дуби, по гуцульському просто вбраний, зате молодиці в багатому строю, рослі, тонкі, гнучкі неначе ялиці, в сивих високих шапках виглядали мальовничо. На тонесенькі, багато вишивані сорочки спадали аж нижче грудей золоті, грубі монети, нанизані на кількох шнурах, одна низка яких оперізувала також на скіс шапку. Коли го-

теорію про махіявелізм Мусолінія, який навмисне 10 літ підтримував легенду про прихильність Італії супроти Німеччини на те лише, щоби в догідну хвилину як найдорожче продати цю прихильність — Франції.

Такий підхід до оцінки римських пактів дуже примітивний. Вже звістка про одногодинну „випадкову" розмову Лявaля, Мусолінія, Сувіча й фон Гасселя та потім вичікування на відповідь із Берліна — вже одна та звістка злискредитувала твердження про здогадну програму Німеччини, залишеної нібито на леді. На ділі, як виходить з голосів головно німецької, англійської та совітської преси, себто преси не залежної безпосередньо від побажань італійського і французького міністерств закордонних справ, що хотілиб зберігти якнайбільшу дискрецію, нема в даному випадку й мови про програну Німеччини. Навпаки: римські пакти відчиняють дорогу Німеччині до повороту до Ліги Націй і то без таких передумов, як напр. підписання східнього пакту, себто без передумов, які йшлиб на руку — Совітам.

І тут маємо другий цікавий момент куліс римської зустрічі. Фактом є, що у французькій прилюдній опінії зударились дві течії: опертися на союзі з Совітами (Росією) чи на відновленій Антанті. Англійська дипльоматія доклала всіх зусиль, щоб перевести цю останню концепцію з тою ріжницею, щоб антантський бльок не був звернений проти Німеччини, тільки щоб Німеччина доповнила його своєю участю. Завершенням тієї концепції, яка найшла повне зрозуміння у Мусолінія, саме й був пакт 4-ох, який провалився лише через антинімецьку нагінку французьких соціялістичних партій, що перли до зближення до Совітів, та через самі німецькі помилки. Всеж, ніде інде, як саме у Римі прийшло до далекосяглого франко-німецького порозуміння у справі Сари — під впливом англійської дипльоматії та серед прихильної такій комбінації італійської атмосфери. Нинішні римські пакти — це діло англійської дипльоматії: тому зрозумілою стає однодушна радість всієї англійської преси, яка в успіху Мусолінія і Лявaля бачить успіх — Англії.

Нема під римськими пактами підпису Англії ані підпису Німеччини. Але англійський дух є їх автором, а про німецькі справи є в них — між рядками — мова. Бо німецькі справи — це передусім німецьке дозброєння. Воно було причиною виступу Німеччини з конференції розброєння із Ліги Націй, воно було і є питанням німецької державної екзистенції. І коли — всупереч офіціяльному дементі — вся европейська преса стверджує, що у Римі погодились Мусоліні і Лявaль, що німецьке дозброєння, це доконаний факт і що річ іде лише про формулу, яка без нарушення престіжу Франції і Ліги Націй той факт санкціонувалаб, — то це не програна, а велика німецька перемога. Чи та формула вже істнує (проект окремого пакту між Німеччиною і великодержавами-сигнатарами), чи її щойно шукають, це вже річ другорядна, бо формула завжди найдеться.

Санкціонування німецьких вимог у ділянці зброєння поруч зі згодою Франції на поворот Сари до Німеччини (13. січня ця міжнародня проблема буде зліквідована) — це кінець ізоляції Німеччини, це відчинення перед Німеччиною воріт назад до Женеви, а радше — до реактивованого і змодифікованого пакту 4-ох.

Чи будуть до нього належати й Совіти — ще невідомо. Однак відомо вже напевне, що навіть їх участь у такій широкій комбінації булаб чисто формальна і — фіктивна. Не маючи територіяльного ані мілітарного предмету спору з Німеччиною, та навпаки — маючи рейнський пакт і можливість нового підтвердження його ІІІ. Німеччиною, та маючи опору у приязні з Англією і Італією — Франція не має ніякої потреби шукати такого союзника, як Совіти: союзника, що лише морально дискредитує, псує гармонійні звязки з Німеччиною і Польщею та нічогісько позитивного не дає.

І тому совітська преса так ворожо настороєна супроти римських пактів, так обезцінює їх вартість, так глузує з англійської дипльоматії, словом — така скажена з приводу найбільшої невдачі, яку зазнала совітська дипльоматія!

сподарство прийняло їх гостинно й угостило, мужчини відпяли череси, висипаючи на стіл 1000 дукатів, новісінького червоного ще золота. Коли касієр хотів рахувати, Скарбек не позволив. „Добре мате, паночку", сказала з дивним виразом у серняних очах найгарніша з молодиць, „то господарі, а не пустаки". Не одна з сальонових пань моглаб позаздрити свободи рухів і спокою цим гуцулкам.

„Раз продав Скарбек шмат ліса. Довідавшися про це, гуцули зложили йому цілу вартість проданого ліса, щоб лиш не рухав їх ялиць. Був це доказ привязання до землі.

„До трицяти років був кожний гуцул вітрогоном, себто опришком, і ходив на Волощину відвідувати жидів і вірмен. По третьому хрестику женивсь із якоюсь гуцулкою і ставав не раз тим господарем, на жаль, деколи й ватажком, що полював на давніх товаришів. Чи добрий, чи злий обичай, не вирішу, досить, що споконвічний. Не без причини преподобний Апрох із Фельштина радив вигубити гуцулів, бо це бутний народ, а Карпати залюднити іншими оселями.

„Коли в Станиславові страчували славного Добощука (а може Бойчука, бо обидва в одному часі згинули) з кільканадцятьма іншими вітрогонами, декілька тисяч гуцулів залягало оболоння, прощаючи їх думками, кожний засуджененець вступав на драбину, подаючи найближчому люльку, останній Добощук потягнув декілька бовдурів і кинув між верховинців. Червоною гарасівкою застібнена сорочка була багато років жалобою гірського народу по своєму героеві. З Жабя й багатьох інших сіл довгий час не брали рекрута, бо вітрогон, узятий в кайдані, пару місяців солодів, думав і не ділив і вмирав із туги за полонинами".

М. В.

По смерти Михайла Грушевського.

КОЛОМИЯ ПРОФ. ГРУШЕВСЬКОМУ.

Заходом Т-ва „Український Народній Дім" при співучасти всіх культурно-освітніх установ і товариств у Коломиї уладжено дня 19. 12. м. р. святочну академію для вшанування памяти найбільшого історика і громадянина та першого Голови Української Держави проф. Михайла Грушевського. Перед відкриттям академії відправив у місцевій парохіяльній церкві **о. пралат А. Русин** богослуження (співав хор під упр. проф. Д. Николишина), після якої в салі Щадничої Каси, вщерть переповненій громадянством міста і з довколичних сіл, почалася жалібна академія. Коли завіса розкрилася, присутні побачили на сцені портрет Великого Небіжчика, виконаний арт.-малярем Гр. Смольським; над головою Грушевського завішений був терновий вінець (символ мучеництва), а по боках — праворуч український національний прапор, ліворуч чорний. Академію відкрив **радн. З. Оробець** короткою промовою. Присутні вшанували память Грушевського повстанням з місць та одномінутною мовчанкою. Потім симфонічна орхестра філії Музичного Інституту ім. Лисенка відіграла жалібний марш оп. 42 М. Лисенка. Реферат на тему: Мих. Грушевський як історик України і професор університету — виголосив **дир. Й. Чайківський.** Прелегент насвітлив величаву постать історика України-Руси, що перший розкрив перед українським народом великі сторінки його минулого буття. Згадуючи М. Грушевського як професора університету, прелегент (бувший його ученик) поділився цінними споминами зі своїх спостережень про характер і батьківське відношення Гр-го до студентів, для котрих був добрий і щедрий, але вимагав безоглядної обовязковости і солідної творчої праці. Від тих споминів повіяло безпосередною щирістю і смутком... Чергову точку: „Ой, Морозе, Морозеньку" С. Людкевича — відспівав хор „Колом. Бояна". Реферат: Мих. Грушевський як історик літератури й культури — виголосив **проф. Д. Николишин.** Прелегент у змістовному і глибоко продуманому рефераті викладі підійшов до оцінки Грушевського не тільки як історика української літератури, але також як ученого світового, вселюдського значіння та виказав, що він, як ніхто інший дотепер, своєю творчістю і науковими працями возвеличив і підніс на европейський рівень культуру українського народу. Останню точку програми виконав хор „Колом. Бояна" прекрасним твором Б. Вахнянина: „В боротьбі за Вітчину". Відспіванням національного гимну академію закінчено. Орхестрою проводив **дир. Р. Рубінгер**, хором **д-р Р. Ставничий.** Вся академія відбулася в надзвичайно настроєвій атмосфері, як того й вимагала повага сумної хвилини. Реферати і по мистецьки виконані музичні й хорові продукції на довго полишать по собі память у присутніх громадян.

ПОМИНКИ ПО МИХАЙЛІ ГРУШЕВСЬКІМ У ПРАЗІ.

Прага січень 1935.

В суботу 29. грудня м. р. відбулися у Празі поминки по Михайлі Грушевськім, улаштовані міжорганізаційним комітетом українських організацій в ЧСР. Поминки складалися з двох частин: з церковної панахиди й жалібної академії.

Панахиду відслужив у „Гусовім Домі" архиєпископ Саватій, що в короткій промові підкреслив заслуги великого Покійника. Після панахиди відбулася в салі на Славянськім Острові жалібна академія з такою програмою: 1) Відкриття — проф. С. Русова. 2) М. Грушевський в українському відродженні — проф. М. Славінський. 3) М. Грушевський в Галичині — інж. А. Галько. 4) М. Грушевський і тогочасна українська молодь Галичини — доц. д-р М. Добрянський. 5) М. Грушевський як історик — доц. П. Феденко. 6) М. Грушевський як історик української літератури — проф. Л. Білецький. 7) М. Грушевський і славянство — доц. Г. Омельченко. 8) М. Грушевський і Українська Армія — ген. М. Омелянович-Павленко. 9) М. Грушевський і сучасна молодь — студ. філ. С. Росоха. Реферат про державну діяльність Грушевського відпав, бо прелегент проф. Н. Григоріїв не повернувся ще був зі Львова, куди виїхав на наради в справі всеукраїнського конгресу. Крім цього на академії виступили ще з промовами: проф. Янко від чеської Академії Наук, п. Захарко від Білоруської Громади в ЧСР і п. Ламтатідзе від грузинів.

Почесну сторожу при портреті Великого Небіжчика, кисти нашої малярки п. Білецької, мали наші соколи та пластуни. В панахиді і в академії взяв теж участь Український Хор у Празі під дир. п-і доц. Н. Росиневич-Щуровської.

Поминки пройшли дуже поважно й достойно, при великій участи українців з Праги і з провінції. Українська еміграція з глибоким смутком склалала приземний поклін великому українцеві — теж колишньому еміґрантові, ще одній жертві української Голгофти, даючи цим доказ, що на події, які торкаються життя всього народу, вона — не зважаючи на своє розпорошення і розбиття — вміє гідно й одностайно зареаґувати. Жаль тільки, що для вияву цієї одностайности нашої

еміграції треба аж таких болючих і трагічних товчків.

З жалем мусимо теж підкреслити слабу участь у поминках братів чехів, і то навіть з тих кругів, які повинні булиб разом з нами вшанувати память Михайла Грушевського, як визначного вченого славянина. Невжеж навіть і серед цих кругів конвенанси нової „приязни“ є сильніші, ніж почування старого, традиційного у чехів славянофільства? *М—н.*

ВІДГУКИ СМЕРТИ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО В БОЛГАРІЇ.

Лист із Софії.

Вістка про смерть М. Грушевського глибоко зворушила серця української еміграції в Болгарії. Перша вістка появилася в „Зарі“ при кінці листопада м. р. Дня 30. XI. м. р. наспіло до нас „Діло“ з обрамованою на чорно передовицею і майже одночасно появилися замітки про смерть великого українського ученого майже в усіх щоденниках болгарської преси.

„Литературенъ Глесъ“, тижневик літератури, мистецтва, науки та громадського життя, що виходить що середи під редакцією великого прихильника України п. Д. Б. Митова, 12. XII. м. р. (ч. 253) помістив 2-шпальтову статтю проф. Д. Шелудька п. н. „Знаменитятъ украйнски ученъ Грушевскийпочина“.

На вістку про смерть першого президента Української Народньої Республики дня 4. XII. м. р. зібралася управа Союзу Українських Організацій в Болгарії (Софія) і на свому жалібному засіданні, присвяченому памяті Покійного, рішила скликати представників українських і співчуваючих українській ідеї організацій для утворення ширшого організ. комітету. Перше засідання визначено на 7. XII., одначе виявилося, що деякі організації, як „Українська Громада“ і „націоналістичне“ У. К. О-ння в Софії, через вузько партикулярні мотиви й особисті амбіції деяких людей своїх представників не прислали. Тоді спільне засідання із 7. XII. рішило запросити до Ш. О. К-ту ще й поодиноких осіб індивідуально, як п. Лідію Шишманову-Драгоманову, проф. Шелудька, д-ра Ярослава, п. П. Бляжка, проф. Арнаудова, письменника Ст. Чілінгірова й інш. До обняття головування в Комітеті рішено запросити проф. д-ра М. Арнаудова, голову Українсько-Болгарського Т-ва, який радо на це погодився. Технічні справи доручено президії управи СУО і п. І. Орлову, який виєднав згоду участи в жалібній академії славного болгарського хору „Родина“.

ПАНАХИДА І ЖАЛІБНА АКАДЕМІЯ.

Дня 16. XII. м. р. в Софії у церкві св. Кирила і Методія відслужено панахиду за душу бл. п. М. Грушевського, а 30-го грудня м. р. в салі „Славянського Т-ва“ (Софія, вул. Славянська ч. 6.) при численній участі українського і болгарського громадянства відбулася жалібна академія. Варто відмітити, що память Покійного звеличали своєю присутністю на академії пп. уповноважений міністр ЧСР проф. Макса, академик проф. д-р Ватев, недужа донька М. Драгоманова Лідія Шишманова й інші видні болгарські й українські громадяни.

Академію відкрив чулою промовою п. Ст. Чілінгіров, згадуючи велике всеславянське значіння жалібного свята з приводу смерти М. Грушевського. Змістовний реферат про життя й діяльність М. Грушевського, як найбільшого українського історика, громадського діяча та політика, виголосив проф. Д. Шелудько. З черги промовляв ще п. М. Ніцкевич.

Велике враження зробив на присутніх виступ відомого болгарського хору „Родина“, який чудово виконав три відповідні до хвилини точки, за що присутні слушно нагородили співаків бурхливими оплесками. Жаль лише, що хор братнього нам народу через брак часу не міг вивчити „Заповіту“, „Журавлів“ та українського національного гимну, що входили в програму дня. Наша українська мова для болгар, особливо в музиці, трудна, але треба вірити, що дальша співпраця переможе і ці перешкоди. *Софіянець.*

АМЕРИКАНСЬКЕ ОБЄДНАННЯ В СПРАВІ СВЯТКУВАННЯ ПАМЯТИ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.

Дня 18-го грудня м. р. видало Обєднання Американських Українських Організацій заклик до святкування памяти Михайла Грушевського. Заклик, поміщений на цілій фронтовій стороні „Свободи“, переповідає вичерпуюче історію творення української держави під проводом Грушевського, дальше його терпіння, його духові переживання і кінчить:

„А ось надійшла остання вістка — і то, як на глум, шляхом польських і московських пресових агенцій чи ґазет, — що перший голова Української Держави помер у злиднях на вигнанні.

Разом з тим надійшла друга, теж жахлива вістка про те, що на Україні під Совітами зачалася нова хвиля терору і масових розстрілів...

Ми свідомі цього, що ті вісти потрясли українським громадянством до глибини душі... Всі ми бажалиб якнайскорше дати вислів нашим почуванням... Всі ми бажалиб якнайсильніше нáклеймити новий кривавий московсько-большевицький терор на Україні. До цього саме тепер найкраща пора. Бо отсе зближається днь 22-го січня, Свято Злуки України. Отсе Свято нехай буде цим разом присвячене памяти Михайла Грушевського, першого голови Української Держави.

Звеличування памяти Михайла Грушевського — це живий протест проти московської тиранії на Україні. Тому треба запрошувати на ті свята американських учених, духовників, виховників, суспільних діячів і т. д. Треба, щоби про ті свята писала американська преса та щоб були реферати англійською мовою.“

„Життя і Знання“.

З груднем 1934 року закінчив сьомий рік свого існування єдиний у нас науково-популярний журнал-місячник, що його видає Т-во „Просвіта“. За той час появилося в ньому сила наукових статтей із ріжних ділянок знання. Ні одної важної події з життя українського народу не поминув журнал мовчки, діяльність усіх українських громадських, чи політичних чи наукових діячів находила все в ньому своє освітлення. Журнал заступає в нас такі видання, які сотками налічують інші народи: в популярній формі виясняючи все, що цікавить сучасного читача, або може його цікавити. Статті Ж. і Зн. подеретикані численними ілюстраціями та портретами визначних людей, про котрих журнал пише. Число співробітників Ж. і Зн. дійшло до сотні. Редакція дбає, щоб виклад статтей був по змозі якнайпопулярніший, щоб із нього могли користати всі верстви українського народу. В 1934 р. журнал помістив 21 статтей із поля українського культурного й національного життя, 12 розвідок про українське минуле з ріжних часів, дав 17 сильветок ріжних українських діячів, освітлив у 9 статтях історію українського москвофільства в Галичині, подав у 6 статтях ріжні картини українського побуту, а в 11 — з українського краєзнавства, помістив 3 статті з поля мовознавства. Крім того було в ньому 12 статтей про чужі краї й народи, 19 з поля природознавства, 8 — з медицини й біольогії, 12 з археольогії (Галичини), 9 — з техніки, 2 — з правознавства, 7 — з господарства, 12 — з поля освіти й виховання, 12 — з бібліотекарства, 3 — з музики, 3 — з історії старовинної культури, 6 — з поля спорту, 2 — з графольогії, 12 — з астрономії і т. д. В кожному числі було безліч усяких коротких заміток про найновіші винаходи, техніку, медицину й т. д., в кожному числі була оцінка книжок, що появлялися на книжковому ринку. В новому році журнал виходить із давньою програмою. Цікаво, що шкільна кураторія поручила Ж. і Зн. для читання на вечірних курсах позашкільної освіти на другому ступні — замісць окремих читанок. Звертаємо на журнал увагу наших родин. Міркуємо, що його не сила заступити тепер ні одному виданню. А про потребу його в кожному домі — нічого й говорити.

ЛОВЕЦЬКІ ВІСТИ.

У Перегінську впав медвідь.

Недавно на сторінках „Діла“ в статті „Риковисько в Карпатах“ нотували ми ловецькі успіхи перегінських ловищ. Нині містимо вістку, що гомоном відбилася в ловецьких колах. В маєтку Перегінсько, в Х. ловецькім ревірі „Петріс“ у „ґранських зрубах“ стрілив Степан ґр. Тишкевич в дні 18. грудня ц. р. вважечеря св. Миколи в год. 19. карпатського медведя. Семилітній медвідь стрілений був при лудині ледви в дві години після того, як ґр. Тишкевич заняв своє становище. Стрілений певним стрілом у комору володар карпатських зворів звівся на задні лапи вгору у весь свій ріст, заревів ґрізно, але перешитий двома дальшими стрілами, звалився на місці мов громом поражений.

Нелегка була ця ловецька добича. Минула зводна невереспана морозна ніч очікування, перебута на „вшиці“, немало труду та заходів вимагало обсервація місця принади, що десятки кільометрів віддалена від Перегінська і немало кільометрів від Осмолоди. Здавалося, що й вечір 18. грудня буде безуспішний. Наш семиліток у нецілу годину по приході ґр. Тишкевича почав зближатися до лудини, що при ній пирував кілька попередніх ночей. Чи з інстинкту, чи в іншої причини не споокусився на близький підхід — і довго обсервував окруження. Вкінці рішився на відворот, щоби по годині знов вернутися і в глибині полянки, покидаючи на все карпатські гори, впасти в рук людини.

Від чотирьох літ по дублеті п. Баранського в 1930. р. в „Чорній Ріці“ наш семиліток є черговим трофеєм перегінських ловищ і справді гарним увінчанням цьогорічних ловів. *М.*

—о—

Перед поїздкою мін. Ляваля до Берліна.

Французька преса пише, що підчас нарад у Римі дійшло до порозуміння у справі розброєння. Цю справу обговорюватимуть ще прем. Фляндем і Ляваль у Льондоні. Франція поставить ясно і рішуче свої домагання у справі гарантій безпеки. „Л'Евр“ пише, що по нарадах у Льондоні мін. Ляваль поїде в найближчих місяцях до Берліна.

Поголоски про вибори до сойму.

Польська преса подає поголоски, які кружляють у Варшаві, що вибори до сойму відбудуться уже в літі ц. р. Теперішній сойм вирішить ще нову конституцію та виборчу ординацію і закінчить своє існування. Перед розвязанням виборів буде оголошений новий пресовий закон. Проєкт цього закону предложать ще теперішньому соймові, або появиться теж як декрет президента. Новий сойм зійшовсь би на пар[...]ду вже в осені [...]

—о—

Зміни мадярського уряду.

БУДАПЕШТ, ПАТ. Міністр хліборобства Каля зголосив свою димісію, яку прем. Ґембеш приняв і призначив міністром хліборобства державного підсекретаря Кольомана Дараню.

Кружляють поголоски, що командант гонведів ген. Карпаті теж уступить. Його наслідником буде полевий маршалок Своя.

До зміни в уряді дійшло після уступлення президента народнього банку Поповича. На його становище уряд призначив міністра фінансів Імреді. Хвилевим керманичем міністерства фінансів став міністр торговлі Фабіні. Якщо Фабіні залишиться міністром фінансів, тоді на його місце прийде директор мадярської телеграфічної аґенції Микола Козма.

Міністр хліборобства заявив, що по димісії міністра фінансів не може далі сповняти своїх обовязків. Хліборобська реформа на Мадярщині необхідна і вимагає великих фондів та тісної співпраці міністрів фінансів і хліборобства.

Після такої заяви уряд видав комунікат, що інтересів аграрників не легковажить. Про загальну політику міністерства хліборобства рішає не міністр хліборобства, тільки загальна політика уряду. Крім того взаємини між міністром хліборобства і прем. Ґембешом були добрі.

Кружляють поголоски, що з уряду уступить ще мін. Каня і міністр внутрішніх справ Керешец Фішер. Наслідником міністра закордонних справ буде провідник малоземельних хліборобів у парляменті Екгардт, до якого має велике довіря прем. Ґембеш. До того Екгардт є посвоячений з реґентом. Міністром внутрішніх справ стане член християнсько-суспільної партії Кароль Вольф.

Опозиція запевняє, що до зміни в уряді дійшло тому, бо прем. Ґембеш, хотів відсунути від влади всіх міністрів, прихильникчів колишнього премієра ґр. Бетлена, які не погоджуються з політикою прем. Ґембеша. Крім того прем. Ґембеш хотів зміцнити свою владу тому, що уряд хоче змінити виборчу ординацію і перевести інші внутрішньо-політичні реформи. Затіснення союзу між Італією і Францією матиме теж великий вплив на закордонну політику Мадярщини.

—o—

Засідання Ліґи Націй.

ЖЕНЕВА, 10. 1. ПАТ. Завтра відбудеться засідання Ради Ліґи Націй під проводом турецького міністра Тевфік Араса. Здогадуються, що на черзі нарад буде італійсько-абісинський конфлікт та інші політичні справи. Чергове засідання Ради відбудеться у вівторок. Нині вечором приїдуть до Женеви делеґати Мадярщини мін. Каня і Екгардт, у пятницю мін. Саймон та Іден. Міністри держав Малої Антанти приїдуть у понеділок. Дата приїзду мін. Ляваля покищо не устійнена.

Аґенція Аваса повідомляє, що мадярська делеґація звсує Раді вислід слідства у справі вбивства короля Олександра. Документи обіймають 95 сторінок машинового письма і 100 сторінок залучників. Мадярська влада вела слідство у справах пашпортів і побуту політичних еміґрантів на Мадярщині.

За ким голосуватимуть жиди у Саарщині?

ПАРИЖ, 10. 1. ПАТ. Аґенція Аваса повідомляє зі Сарбрікен: „Фолькоштімме" пише, що представник німецького фронту конферував з рабіном Рульфом і представниками жидів, намовляючи їх, щоби голосували за прилученням Сари до Німеччини. Рабін Рульф відповів, що жиди голосуватимуть за поворотом до Німеччини, коли матимуть ґарантію, що їх опісля не будуть переслідувати у Німеччині. Keніґ відповів в імені Ґебельса, що може скласти таку заяву, але вже далі не переговорював з жидами.

Яка причина залізничої катастрофи.

МОСКВА, 10. 1. ПАТ. Офіційний комунікат про залізничу катастрофу коло Ростова каже, її причиною було зле наставлення рейок. Товаровий поїзд, який їхав до Таганрогу зударився з поспішним поїздом, який їхав до Тифлісу. ҐПУ арештувало 10 осіб.

—o—

Японія домагається скликати нову конференцію.

ТОКІО, ПАТ. Щоденник „Ніші-Ніші" повідомляє, що Японія годиться переговорювати з поодинокими державами, щоби управильнити морські справи. Японія домагається, щоби скликано нову морську конференцію. Одначе не зречеться своїх вимог, щоби великі держави признали її рівноправність на морю. Японія запропонує, щоби морську конференцію скликали до Парижа.

Відгомін розстрілів на совітській Україні у соймі.

ВАРШАВА, 10. 1. ПАТ. Нині відбулося перше по святах засідання соймової буджетової комісії, яка радила над прелімінарем буджету міністерства закордонних справ. Реферат про діяльність міністерства виголосив пос. Валевський. Орґанізаційно-адміністраційні справи обговорив державний підсекретар Шембек.

У дискусії промовляв посол В. Загайкевич, вказуючи на жахливе переслідування і розстріли українців на Совітській Україні.

Жидівський посол Зелінський гостро критикував польсько-німецький союз. Коли провідник комісії посол Бирка двічі напімнув його, посол Зелінський зрікся голосу.

Посол Мелзінський з ББ заявив, що перед комісією закордонних справ виголосить експозе мін. Бек про закордонну політику Польщі. По його заяві комісія приняла прелімінар буджету.

Змінена контроля у воєнних портах.

ТОКІО, 10. 1. ПАТ. Японський ґенеральний консуль зі Сінґапур повідомляє, що в портах Сінґапур і Маляґа не вільно висілати без спеціяльного дозволу на сушу морякам воєнних кораблів і залозі військових транспортів. Всі кораблі зі залогою більшою віж 100 вояків англійська влада зачисляє до військових транспортів.

Виселять 3 міліони чужинців.

ВАШИНҐТОН, ПАТ. Демократичний посол Діз поставив внесення, щоби депортували три міліони чужинців, які нелеґально дісталися до Зл. Держав. Діз сказав, що в Зл. Державах живе сім міліонів ненатуралізованих чужинців. Колиб їх виселили, це на думку Діза, значно зменшило би безробіття.

Похід комуністів до Парижа.

ПАРИЖ, ПАТ. Комуністичний союз безробітних орґанізує похід безробітних з цілої Франції до Парижа. Головні маніфестації безробітних відбудуться на площі перед палатою послів у дні 12. січня ц. р.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— Святочні і новорічні побажання (надійшли після видрукування святочного числа). „Всім своїм Вп. Знайомим у Бучачі й поза ним найкращі побажання з Христовим Різдвом і Новим Роком шле — **М-р Теодор Даниліів в Збаражі**".

— Відчит д-ра Івана Іванця „Воєнні сюжети в малярстві" заходом Українського Т-ва Прихильників Мистецтва і АНУМ відбудеться в суботу 12. ц. м. в год. 6. веч. у салі „Бесіди". Прелеґент дасть історичний огляд, як у малярстві зображували баталію від найдавніших часів, ілюструючи свій виклад численними репродукціями. Вступ за добровільними датками.

— Зібрання Фільольоґічної Секції Н. Т. Ш. відбудеться в суботу 12. січня в год. 18 в бібліотеці НТШ з рефератом д-ра І. Свєнціцького.

— Нові українські пресові органи. Крім двотижневика **„Жінка"**, про який була вже в „Ділі" ширша згадка, появився у нас з новим роком ще тижневик **„Наша Земля"**, як суспільно-політичний орган Перемиської Волости, що стоїть на ідеольоґічному ґрунті Українського Національно-Демократичного Обєднання. Зміст першого числа „Нашої Землі" такий: Різдвяна надія — вірш Ю. Шкрумеляка; З колядою; Виходимо на позицію (ред. стаття); Людина й ідея — стаття Вол. Целевича; Дві міри; Д-р Теофіль Кормош — нарис його життя і праці пера Дениса Кореня; На наших землях; Наша Волость; Що пишуть інші газети?; У вертепі — вірш У. Кравченко; У світі; Торговля — ремесло — промисл; Спорт; Господарка; Всячина. Адреса „Нашої Землі": Перемишль, Косцюшка 5; чвертьрічна передплата 1.20 зол., поодиноке число 10 сотиків. Видає і за редакцію відповідає Евген Домарадський. — З датою 7. січня появився у Львові „тижневик цікавого слова" п. н. **„Дні"**. На зміст першого числа „Днів" складаються: Передова; Суджена з Кольонії — Б. О. Пирятинський, ілюстр. В. Гаврилюка; Зимове — вірш В. Гаврилюка; На 18-му кільометрі за Карарою — Нікі Ґреґор, ілюстр. А. Малюца; Папір — Дж. Папіні; Пастух — Ів. Керницький; Відрадне явище — Мак-Найлиш; Новинки з фільмового світа; На літературній ярмарці — Л. Нигрицький; Спорт чи мистецтво?; Думки про наш театр — Л. Н.; Шеста вистава АНУМ. Адреса „Днів": Львів, Чарнецького 26; місячна передплата 80 сотиків. Видає і за редакцію відповідає Соня Куликівна, редаґує колеґія.

— Польська літературна державна нагорода. За рік 1934 призначили її польській поетці Казимирі Іллаковичівній. До конкурсового комітету належали делеґати міністерства освіти, представники Академії Польської Літератури та делеґат професійного союзу польських письменників. Члени жюрі зголосили до нагороди таких кандидатів: Кароля Іжиковського, Петра Хойновського, Казимиру Іллаковичівну, Яна Парандовського та Казимира Вежинського. Нагороджена К. Іллаковичівна, визначна поетка. У 1929 р. дістала вона нагороду м. Вильна. Перша її збірка п. з. „Ікарові лети" появилась у 1912 р., пізніше збірки „Ловля", „З глибини серця" та „Геройські балляди". Поетка є особистою секретаркою маршалка Пілсудського. Знає дуже добре кілька чужих мов.

— Хто виграв на льотерії? В нинішньому тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали виграні на такі числа: 10.000 зол. на ч. 125015 140548 166032. 5.000 зол. на ч. 1701 52135 89960 90211 117427 138373 151158 176115. 2.000 зол. на ч. 2934 6592 11517 21757 33389 42600 49983 51532 57970 65434 69258 73872 76015 81235 84027 118381 135764 139455 140976 153595 157098 178805. 1.000 зол. на ч. 1107 10492 16062 19719 22394 23011 26818 30775 32029 37691 490024 52068 60367 65897 70041 78786 107640 109570 113525 117659 119698 123144 129547 135844 143664 145405 153005 166296 170784 173674 174759 175454 178792.

— Школи в часі морозів. Кураторія львівської шкільної округи видала обіжник у справі опіки над шкільною молоддю в часі теперішніх морозів. Сказано в ньому, що молодь, яка не має відповідно теплої одежі та обуви, а також молодь, що доходить з далеких сторін міста або доїздить з околиці, може здержатися в часі більших морозів від шкільної науки. Неприсутність цієї частини молоді слід оправдати. Далі обіжник велить шкільним управам запевнити школам достаточну скількість топлива, щоб у шкільних салях була в часі науки відповідна температура. Замикати школу можна тільки в найгіршому випадку, отже тоді, коли вже ніяк не можна огріти салю до + 10 ст. Ц. Вкінці кураторія відкликується до шкільних управ і вчительського загалу, щоби в порозумінні зі суспільними установами, шкільними опіками і комітетами батьків зорганізували доживлювання незаможної шкільної дітвори. Незалежно від акції доживлювання слід там, де частина дітвори мешкає серед поганих домових умовин, зорганізувати шкільні світлиці, де молодь знайшлаб опіку та розвагу.

— **Львівська хроніка.** На Персенківці під Львовом в роздільній газівні експльодував газ, наслідком чого сильно попікся інж. Шнайкарт, якого в тяжкому стані відвезено до шпиталю. — Під колеса дрезини на Підзамчу дістався ксваль Йосиф Зайончковський, якого покалічило на цілому тілі. — Арештували шевця Михайла Чорнія з Клепарова, який вистарався документи Степана Срібняка та під його назвищем допускався обманств і крадежей. Мусітиме відсидіти кару 6 місяців вязниці за крадежі та окрему кару за самовільну зміну назвища. — Поліція арештувала Йоахима Шехтера, що на пл. Сольських дав Розалії Вітриляк дві австрійські двокоронівки замість 10 зол. — З одного з гробів на Личаківському цвинтарі злодії вкрали мармуровий обеліск. — У сходовій клітці дому при вул. Буйлярда ч. 3. невідомий злодій вирвав Олені Звячківській торбинку з 2 зол. і дрібними річами заг. вартости 25 зол. — На становище начальника персонального бюра в шкільній кураторії після нач. Веринського, який став віцепрезидентом м. Львова, іменували Володислава Зайдлера. — Управа міста звільнила зі служби дотеперішнього директора трамваїв інж. Барвича. Він перестає виконувати функції директора з кінцем березня. Становище не обсадять на основі конкурсу.

— **Краєва хроніка.** В Тернополі відбувся зїзд бурмістрів тернопільського воєвідства. — На дорозі до Мушинки пов. Коломия замерзла незнана жінка. — На гостинці між Потуторами і Литятином три бандити напали на Ізаака Фріша, який бороняючись вирвав одному ніж з рук і покалічив його в плечі, а другого побив його власною палицею. Всеж таки третій напасник зрабував йому 30 зол. і разом з побитими товаришами втік. — У Довгому (Станиславівщина) поліція арештувала Олексу Семенчука, який патиком хотів видовбати очі своєму 68-літньому батькові. — На передмісті Самбора найшли замерзлу на смерть невідому жінку. — У Славську три лещетарі поломили собі ноги. Їх відвезли до шпиталю у Львові. — У лісі біля Латкович (пов. Борщів) покінчив самогубством війт того села Долинський.

— **Грабунковий напад.** На дім сільської купчихи в Осміловичах пов. Ковель, Мірлі Гівант напало вечором трьох озброєних людей і зажадало грошей. Стрінувшись з опором, дали чотири револьверові стріли, від яких Гівантова впала тяжко ранена на землю. Напасники зрабували вторговану готівку, частину товарів і втікли.

— **Дивне самогубство.** В ночі на 5. січня ц. р. кинувся на Персенківці під Львовом якийсь молодий чоловік і згинув на місці. Знайдено при ньому лист в українській мові, в якому небіжчик призначив зі своїх грошей 50 зол. на Рідну Школу, 25 зол. на читальню „Просвіти“ в Тисьменичанах і 25 зол. на церкву при вул. Потоцького у Львові. За причину самогубства подав якісь грошеві непорозуміння. За вісткою в часописах в інституті судової медицини зголосився інж. Юліян Нанас і пізнав у небіжчику свого слугу. Називався він Дмитро Багрій, мав 24 роки і походив з Тисьменичан станиславівського повіту. Багрій служив у інж. Нанаса два роки і лишив 400 зол., з яких часть призначив на народні цілі, а решту для своєї сестри. Причиною самогубства було те, що Багрій чуався покривдженим при обрахунку зі своїм хлібодавцем.

— **Вернувся з 20-літнього полону.** До села Вайгер під Лінцом вернувся Сімон Шпісбергер, колишній австрійський вояк, що попав в російський полон під кінець 1914 р., отже тому 20 літ. Загально думали, що Шпісбергер згинув, тому його прізвище вирили на памятнику, який поставили у Вайрег для вшанування памяти місцевих громадян, що полягли у світовій війні.

— **Найшов турецькі гроші.** В Монастириськах Іван Васько, що працював на подвірі Як. Мерфельда, найшов горнець із 420 штуками золотих турецьких монет. Жид гроші забрав, а Васькові дав за них 20 зол. Покривджений Васько повідомив про все поліцію й вона заквестіонувала скарб.

— **Вбили коршмаря.** Поліція арештувала чотирьох селян з Любіня Вел. пов. Городок під закидом убивства коршмаря Мозеса Йолеса 26. м. м. Доходження виказали, що це була пімста місцевих людей, які крали рибу зі ставу бар. Бруніцького. 10. січня ц. р. у Городку мала відбутися проти одного з них, Йосифа Лакоти розправа, на якій Йолес мав зізнавати як головний свідок. 26. грудня м. р. вечором до шинку Йолеса прийшов Лакота з трьома спільниками і напивалися якийсь час. Коли врешті вийшли на двір, Лакота стрілив крізь вікно до Йолеса і вбив його на місці. Крім Лакоти арештовано Михайла Ціпору, Йосифа Козьола і Ів. Лукова.

— **Провокатор і злодій перед судом.** В окружному суді в Коломиї відбулася розправа проти провокатора Петра Сінитовича, Василя Копельціва, В. Васкула і Розалії Сінитович. Вони доконали вломи до кооп. „Дніпра“ і „Рокета“. А що поліція впала на їх слід, Петро Сінитович рішив приподобатися поліції й повідомив постерунок, що вкаже на членів УВО. На другий день справді повідомив поліцію, що Микола і Михайло Томащуки, Антін Сінитович і Л. Голинський мають при собі летючки української військової організації. Поліція перевела особисту ревізію і справді летючки знайшла. Одначе подрібні доходження виказали, що вказані особи не мають нічого спільного з організацією, а летючки зладив сам Сінитович і підчас забави встромив їм до кишені. Поліція звільнила арештованих і тепер Сінитович відповідав за клевету, фальшування доказів і за вломи, доконаний до спілки з іншими обвинуваченими. Трибунал засудив провокатора на 3 роки вязниці, інших обвинувачених на рік, а Розалію С. на пів року вязниці.

— **Чи лікар відповідає за невдалу операцію?** Апеляційний суд у Варшаві буде в найближчих днях розглядати скаргу варшавської вчительки Бжозовської, що зажадала від варшавського лікаря д-ра Фльокструмфа відшкодування в сумі 60.000 зол. Лікар перевів на її бажання операцію, якою усунув новотвір з її голови. Вислід операції був фатальний, бо вчителька так споганіла на лиці, що мусіла покинути своє вчительське звання. Суд першої інстанції признав претенсію п. Бжозовської почасти слушною і засудив лікаря на заплату відшкодування 20.000 зол. Від цього присуду відкликалися обі сторони до вищої інстанції. Апеляційний суд рішив покликати найзначніших лікарів, щоби висловили свою думку, чи заскаржений лікар справді завинив. Лікарську експертизу суд одержав на кількадесять сторінках.

— **Сензаційний процес.** Перед американським судом присяглих у Флемінгтоні розпочався процес проти німецького громадянина Ріхарда Гавптмана під закидом украдення і вбиття півторалітнього сина славного американського летуна Ліндберга. На процес прибуло поверх 400 часописних справоздавців. У судовому будинку заінстальовано окремі телефонічні стації, а великі пресові агенції заложили власні каблі, що лучать Флемінгтон з іншими містами. Одночасно радієві підприємства влаштували спеціяльні висильні стації, щоби інформувати радіослухачів про хід процесу. Як головний свідок зізнаватиме служниця, що пильнувала дитини. Важним доказом вини Гавптмана є значені долярові банкноти, які знайшли у нього в сумі кільканацять тисяч. Була це частина окупу, яку зложив в означеному місці Ліндберг. Досі зізнавали крім б. пістунки сам плк. Ліндберг, що чув критичної ночі стукіт від упадку драбини. Коли увійшов до кімнати сина, дитини вже не було. Зізнавала теж його жінка, ледви пануючи над собою.

— **Ріжні вістки.** В ріці Двині зловили рибу ваги 112 кг. На думку рибаків риба замандрувала до ріки з Балтійського Моря. — В однім селі під Рущуком (Болгарія) вродилася дитина, що має три руки і три ноги. — Протягом останніх сімох років на Кримі було 200 випадків землетрясения. — Дві англійки, міс Бленктірон і міс Уеліч переїхали на мотоциклях 8.000 км. крізь піски Сагари. — В Куамото (Японія) згоріла університетська клініка на школу 5 міліонів ен.

— **Корабельна катастрофа.** Шведський корабель „Янс Хрістензон“ зударився в нюйорському порті з кораблем „Лексінгтон“, який затонув до 10 минут. На його покладі находилося 130 подорожних і 52 моряки. З виїмком пятьох осіб всіх удалось врятувати. Як стверджують наочні свідки катастрофи, зудар був такий сильний, що корабель „Лексінгтон“ перетяло на двоє. На кораблі вибухла паніка, але без катастрофальних наслідків завдяки холоднокровности залоги. Орхестра не перервала концерту в часі катастрофи, доки останній пасажир не взяв на себе рятункового поясу. „Лексінгтон“ спочиває на дні в глубині 30 стіп, так що понад водою сторчать комини. Катастрофа склалася недалеко місця, де в 1904 р. затонув корабель „Ґенерал Сльокум“, причому згинуло 1021 осіб.

— **Прожила 130 літ.** В селі Колом у Боснії померла Айка Омерович, проживши 130 літ. Протягом останніх 20 літ жила з милостині місцевого населення.

З кіна.

КІНО-РЕВІЯ „КОЛІСЕЙ“: „НА ДНІ ОКЕАНУ“ та ревія: „ЗАСТАВСЯ... А БАВСЯ!“

Сензаційно-гумористична фільма Парамавнту про суперництво двох нурців за серце жінки та успіхи на дні моря. Бачимо моряцьке життя зі забавами, гульнею, пиянством та жіноцтвом. Є у фільмі сцени направду гумористичні й кілька цікавих знимок з дна моря. Ролі двох суперників поділені між Едмунда Лява і Віктора Мек Леглена.

В ревії замітна настроєва інсценізація „У кітловнні корабля“ у виконанні Вінярської, Сціварського й ревелерсів „Евгена“, два веселі скетчі, танки дуету Карнерві і виступ ревелерсів, які мусіли повторити всі свої найкращі речі, бо публика ніяк не хотіла пустити їх зі сцени. Вони й становлять тепер найбільшу атракцію ревієвого ансамблю „Колісею“. (ет.)

КІНО „КАСІНО“: „СВІТ СМІЄТЬСЯ“.

Фільму рекламують як першу совітську комедію. В оригіналі має вона заголовок: „Веселие ребята“. Так і видно, що режисерові йшло про те, щоби добути з кожної ситуації якнайбільше гумору. Комізм цієї песи справді оригінальний: корови, безроги й кози бенкетують при заставленому столі, незвичайна тут метода диригування симфонічною орхестрою, що грає Ліштову рапсодію, проба робітничої орхестри й її виступ на концерті перед кількатисячною публикою. Все це сцени, що розсмішують публику до сліз. Чудесна сцена зі штучними нотами, які творять горобці на телефонічних дротах та з яких можна виграти цілу арію. Усеж не обійшлося без пролетарського перцю та пропаґандивної паприки. Але це не шкодить. Можемо витримати. Оригінальна й гарна музика. Є й кілька співів. Фільма непересічна. *(ет.)*

Відозви й комунікати.

ТРИМІСЯЧНИЙ ТКАЦЬКИЙ КУРС У РАВІ РУСЬКІЙ.

Філія „Сільського Господаря“ у Раві Руській улаштовує з днем 15. I. 1935 **тримісячний ткацький курс** в домі Українбанку „Віра“, котрий обіймає практичну науку на ткацьких варстатах і теоретичні предмети про сплети, приладдя, ткацькі і прядільні машини, сирівці вживані в ткацтві з особливою увагою конопель і льону, стилістику й оцінку льону під оглядом промислової і торговельної вартости.

Наука на курсі триватиме 8 годин денно, від 15. I. — 15. IV. 1935 р. Оплата за курс зол. 30, платна по 10 зол. місячно.

Курс вести буде п. Микола Кожушко, бувш. довголітній інструктор ткацтва Краєвого Виділу у Львові.

На науку ткацтва приймають особи у віці 15—30 літ обох полів сільських ткачів, а також тих, що не знають ткацтва. Вказаним є, щоби Всч. Отці, читальні, кооперативи і всі свідомі громадяни підшукали відповідних хлопців (дівчат) і вислали їх на цей курс. Зголошення приймає канцелярія Філії Т-ва „Сільський Господар“ у бюрах Повітового Союзу Кооператив у Раві Руській.

Дальшим завданням ткацького курсу буде поліпшення і поширення ткацьких виробів, раціональна годівля конопель і льону, вміла обрібка і прядіння та створення організації для збуту надвижки коноплних і льняних сирівців, словом: зорганізування ткацького промислу в повіті.

В Раві Руській, грудень 1934.

За льняно-ткацьку секцію при Філії Т-ва „Сільський Господар“ у Раві Руській:

Микола Кожушко вр., голова. **Микола Мастикаш вр.,** секретар.

За Раду Філії Т-ва „Сільський Господар“ у Раві Руській:

Інж. Корн. Целевич вр., голова. **Степан Котович вр.,** секретар.

ДИВОГЛЯДИ.

ҐАЗЕТА ТИХ, ЩО КРИЧАТЬ НАДАРЕМНЕ.

З „Русского Народного Голосу", що виходить в Ужгороді, довідуємося, що „на днях начнетъ выходить въ Ужгородѣ фаховая газета гр. католическихъ церковныхъ пѣвцовъ „Голосъ вопіющаго пѣвца". Чому не назвали цього „Голосу" попросту „Голосом вопіющого в пустині?" Цікаво, що редактори цього часопису не знають навіть, що значить „вопіющій"

ПРИЧИНА РОЗВОДУ.

Перед празьким судом ставав 45-літній чоловік Покорни, що хотів розвестись зі своєю жінкою. Мотиви цього розводу були такі: Оженившись, признався він своїй жінці, що він веґетеріянець і висловив надію, що вона теж стане прихильницею городини. Тимчасом його жінка не могла обійтись без мяса і за кілька місяців не вживаючи його втратила 25 фунтів. Та нараз почала вона знову товстіти. Тоді чоловік зачав її підозрівати і стежити за нею. Одного дня пішов за нею і побачив, як вона ввійшла до одної крамниці і вийшла звідти. Їла шинку проходжуючись. Такої зради не міг чоловік пережити і подав розводову скаргу.

ПРОМОВА НЕ В ЧАС.

У селі Вульхівці на Закарпатті селянин Іван Салек запрохав багато гостей на своє родинне свято. При тості Салек прославляв своє село, де нема злодіїв і де досі не було ніодного взлому. Заки ще закінчив промову, вбігла наймичка і повідомила, що саме злодії дібралися до його комори, де забрали всякі речі, дорогоцінності, навіть їжу для гостей

ШПИТАЛЬ ПІД ЗЕМЛЕЮ.

В американському місті Флінн, славному фабриками вугілля, відчинили цими днями шпиталь під землею. Це перший такий шпиталь у світі, коли не рахувати війни. Він призначений для вуглекопів, зранених підчас праці під землею. Ввесь шпиталь виінуваний, як і інші шпиталі.

ДОВКОЛА СВІТА.

Один молодий голяндський інжинір збудував собі із відпадків і ріжних частин знищених авт, власне авто і вибрався на ньому у подорож довкола світа.

З дороги життя.

ХИМЕРНІ ІГРАШКИ ДОЛІ.

Якими дивними стежками ходить нераз доля великих мистців та їх славних творів! Скільки їх звихнули, надломили, а то й вбили умовини твердого життя, недобрі люди і безсмертна людська глупота! Не треба шукати далеко. От нпр. все наше Шевченкознавство вливається в одно русло міркувань на тему: „Що дав Шевченко Україні". Чому не прийшло нікому в голову поставити справу так: „Що дала Україна Шевченкові?" Були би це дуже сумні міркування, коли брати аналоґічне порівнання з великими поетами інших народів... Безсоняшне, сирітське дитинство, коли „пас ягнята за селом", важкі хлопячі літа, коли пішов „до пяного дяка в науку" і мусів „носити воду школярям", опісля руда пустиня на оренбурських степах, чи на далекій чужині, без проміння соння, без доброго усміху своїх, що найвище — ласкавий, протекційний погляд чужих...

В таких умовинах одні пробивалися крізь життя з геройською незломністю, другі зневохочувалися, зневірювалися, ломили пера, розбивали арфи та відходили в тінь. І в нас було таких чимало: Вагилевич, Камінський, Д. Січинський.

Пригадалася мені гірка доля великого композитора, творця безсмертної опери „Фавст".

Саме на днях святкувала париська опера велике і рідке свято: ювилей 2.000-ної вистави Ґунолового „Фавста". Вечір був національним і державним святом. Був на виставі президент Республики Лєбрен і ввесь столичний світ. Театр подбав, щоби достойно вшанувати память мистця, що за життя випив чару горя вщерть і ждав довгі роки, заки діждався справедливої оцінки твору, призвання і слави.

Прапремієра „Фавста" відбулася в паризькій Опері дня 19. березня 1859 р. і мала небувалу в історії невдачу. Ґунода відсудила опінія від усякого таланту, оспорювала його музичну освіту й знання, а в одній з найпоглядніших рецензій було написано, що „деякі яви є середньої стійности, а решта взагалі не істнує".

Ґуно гірко плакав. І треба було майже десять років, щоби французи змінили свій погляд, пізнали, зрозуміли й полюбили красу пречудового „Фавста".

І поза межами своєї вітчини не краще повелось авторові. Коли після кількох років від париської невдачі приготовили виставу „Фавста" в Льондоні, не допустили Ґунода на проби і він сидів на виставі як звичайний глядач. І англійська критика не пізналася на вартости опери й не направила заподіяної Ґунодові кривди.

Не є це зрештою винятковий випадок.

Премієру Бізетової „Кармени" висвистали в Парижі, а „Тангайзер" не стрінувся з найменшим признанням париської публики.

Та час направив лихо і кривду, здобувши тим великим творам почесне місце у французькому і взагалі у всесвітньому репертуарі, а „Фавст" став зчасом для французів „репрезентаційною" виставою.

Французи чесно й достойно направили кривду і сплатили довг вдячности — покривдженим мистцям.

Чи ми коли спроможемося на такий жест супроти деяких своїх мистців?...

Чому я про все те згадую? Бо дух важко покривдженого Ґунода заблукав і на нашу галицьку сцену і довго на ній гостював.

В р. 1907. виставив театр „Бесіди" „Фавста" в перекладі С. Чарнецького (на Наддніпрянщині мають тепер переклад Старицької-Черняхівської). І ми на протязі довгих років до самої війни мали своїх виконавців Фавста, Мефіста, Валентина і Марґеріти, яку відтворювала незабутня Рубчакова, що хоч кольоратурово була слабша, та ліричні яви (пісня при веретені) передавала — як янгол...

Неодин наш талант мав янгольський терпець і витримує з ним аж до смерти. Та ми маємо терпцю ще більше. Навіть по смерти великої людини чекаємо аж прийде новий талант і щезне так само, як появився.

Тиберій Горобець

ВСЯЧИНА.

ЩО КАЖУТЬ АСТРОНОМИ ПРО ВИФЛЕЄМСЬКУ ЗОРЮ?

З днем Різдва Христового тісно звязаний спомин про зорю, яка появилася над вертепом, де вродився Христос. Зірка ця описана у Святім Письмі так точно, що астрономи віддавна стараються пояснити це небесне явище. Є три розвязки цього явища. Вифлеємська зоря могла повстати з того, що Юпітер і Сатурн зійшлись під сузірям Риби, бо тоді припадала така констеляція. Пізніше пробували пояснити собі це явище появою нової зірки, т. зв. „Нова", але шлях її був зовсім інший. Третє розяснення було таке, що вифлеємська зоря — комета. Думали астрономи, яка це могла бути комета; Валіе твердив, що це комета Галея, яку ми бачили у 1910 р. Обраховують, що уродини Христа припадали на 12. вересня. Це згоджується з фактом, що пастухи завсіди пильнували у тій порі худоби вночі на полі. Дата уродин погоджується теж з появою комети Галея, що була єдиною в тім році блудною звіздою. Авторитетна хроніка китайського астронома Матунанліна згадує про цю комету, що сяла з незвичайною ясністю. Також еґиптяни відкрили появу цієї комети при кінці серпня. 17. вересня, коли найшлась в яслах Ісуса, згадана комета дійшла до незвичайної сили і стояла прямовісно на небі три години після заходу сонця. Саме того дня могли „три царі" з Вавилону вибратись у дорогу. Вони йшли через Пальміру до Дамаску і зоря, як стверджують обчислення, дійсно попереджувала їх. Коли вони прийшли до Дамаску в половині жовтня, повернулась зоря на південь і показувала дорогу до Єрусалиму. Коли ж прийшли туди 25. жовтня, комета вже побліда, а у Вифлеємі на другий день ледве була замітна. Навіть те, що каже леґенда, що зоря виконавши своє завдання, щезла навіки — теж правда, бо згідно з обчисленням давніх астрономів сонце 29. жовтня мусіло комету зовсім притьмарити.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-Р ВОЛОДИМИР ФИЛИПОВИЧ.

У Чернівцях помер дня 6. січня ц. р. по довгій і тяжкій недузі у 76. р. життя д-р Володимир Филипович. Недуги набрався від промінів Рентґена, якими займався зараз після їх відкриття і навіть мусів піддаватися кілька разів ампутації поодиноких пальців рук. Покійний, син гр.-кат. прав. священика на Буковині, скінчив медичні студії у Відні, опісля практикував спершу в околиці Ґорниці як громадський лікар, звідти перенісся 1886. р. як секундар до краєвого шпиталю в Чернівцях, 1898. р. став примарем, а після смерти директора д-ра Воляна (теж українця) в 1901. р. директором нового краєвого шпиталю. Тут завдяки незвичайній пильности та сильній волі вибився д-р Филипович на чолове місце. Увесь розвій шпитальництва на Буковині, головно краєвого шпиталю в Чернівцях, це в першій мірі майже виключно заслуга Покійника. Багато облекшувало йому працю повне зрозуміння у Краєвім Виділі, якого властивим провідником був тоді заступник краєвого маршала проф. д-р С. Смаль-Стоцький. Коли ми враз із д-ром В. Гузаром прибули в 1907. р. як секундарі до шпиталю в Чернівцях, застали там шпитальні відділи ведені зразковим клінічним способом. Лікарська праця була зорґанізована відповідно до найновіших вимог науки. Всюди панував взірцевий порядок. Перший приклад солідности давав кожному дир. Филипович, який щодня, чи в будень чи в свято працював у шпиталі від ранку до вечора. Літом зачинав свої операції вже в год. 6. рано, що тревало без перерви нераз і до год. 2. пополудні; аж відтак розпочиналася інспекція шпиталю, адміністрації, кухні, а по обіді приходив незабаром знову до шпиталю і перебував у ньому до год. 9. веч.

Покійний здобув собі не тільки на Буковині, але й поза її границями славу першорядного хірурґа-оператора. Побатим працював також на науковому полі. Перші його праці з ділянки бактеріольоґії появилися ще в часі його шпитальної практики у Відні. В 1887. р. звернув увагу наукового світу на велике поширення пеляґри на Буковині; ця недуга повстає через односторонню відживу кукурудзою, є з правила хронічна і кінчається звичайно умовою недугою. Завдяки Покійному розпочали тоді систематичну боротьбу проти цієї недуги.

Та найважнішою працею є його монографія про непрохідимість (скрут кишок), в якій на підставі великого матеріялу (кількасот власних операцій) обговорив причини розпізнавання і лікування цієї хороби. Його осяги в тій ділянці цитуються ще й сьогодні у світовій літературі.

В політичному житті Покійник не відгравав більшої ролі. Довший час був членом громадської ради в Чернівцях і належав також як одинокий з Буковини до Найвищої Ради Здоровля у Відні. В. Й. П!

Д-р Тит Бурачинський.

СПОРТ.

ДЕНЬ ШТАФЕТ.

Лещетерський субреферат львівської округи повідомляє, що в неділю 13. січня ц. р. відбудеться день штафет з такою програмою: 4 × 10.000 м. для мужчин; 4 × 5.000 м. для жінок.

Зголошення слати на адресу: У. С. С., Львів, вул Руська ч. 3. Збірка змагунів на останнім перестанку на Замарстинові (ч. 10). Пригадуємо, що кожний змагун мусить виказатися посвідкою лікарських оглядин і змаговою картою.

ДУЖАННЯ АТЛЕТІВ.

В середу 9. ц. м. найбільшою сензацією турніру в салі „Кольосею" була стріча болгарина Мартинова з поляком Шимковським. Обидва вони боролися незвичайно брутально і вкінці після дискваліфікації Мартинова судді признали перемогу Шимковському. Мистець Литви Поліс уже в 6 мін. поклав Сораліа. Стріча Щербіньского з Ляндавом не дала висліду. У вільно-американській боротьбі поклав Біндер у 6 мін. турка Сулімана. В останній стрічі еспанець Олівейра поклав у 3. рунді малайця Чаю.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ПРАВО, вістник теорії і практики. Львів, грудень 1934. Ч. 4. Р. VII. Видають Товариства: Союз Українських Адвокатів і Т-во Українсько-Руських Правників у Львові. Зміст: Василь Лукич: Д-р Кость Левицький. Ювилей двайцятьпятьліття Т-ва Українсько-Руських Правників у Львові. Проф. д-р Станислав Дністрянський: Нові кодифікаційні змагання на полі цивільного права. Д-р К. Левицький: Наша станова організація і її завдання. Привіт Митр. А. гр. Шептицького Союзові Українських Адвокатів. К. Л.: За поминки на гробах Українських Стрільців. Лев Ганкевич: Останній бастіон. Оборонна акція адвокатського звання: а) Боронімся проти матеріяльного занепаду нашої палестри. б) Постанова Делегатури С. У. А. в Коломиї. Вирок Н. А. Т. З життя нашої адвокатури.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економічно-суспільний місячник. Львів, січень 1935. Ч. 1. Р. VIII. Зміст: На окраю днів (Актуальні замітки). І. Витанович: Михайло Грушевський. Х. Кононенко: Економічна незалежність жінки. Уділ рільництва в суспільнім доході і в ринкових оборотах в Польщі в 1929 р. Кооперативна хроніка. Господарська хроніка. Серед книг і газет. Додаток: І. Витанович: Володимир Навроцький (1847—1882), перший український статистик-економіст в Галичині. Видає: Ревізійний Союз Українських Кооператив.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС, орган Ревізійного Союзу Українських Кооператив, Центрального Обєднання Української Кооперації. Львів, 6. січня 1935. Ч. 1—2. Р. XV.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО, ілюстрований журнал української молоді. Львів, січень 1935. Ч. 1. Р. III.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 11. 1. год. 7.30 веч. „Схоплена наречена“ (вистава „Гав. Пор.“).

Субота, 12. 1. год. 7.30 веч. „Роскішна дівчина“.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 11. 1. год. 7.30 веч. Авторський вечір Казимира Вежбовського.

Субота, 12. 1. год. 7.30 веч. „Нічні лети“.

Міжнародній турнір мистців дужання за чашу серед. Европи на 1935 р. в салі Колізею при вул. Сонячній. Початок змагань в год. 9 веч.

Кіна.

АДРІЯ: „Приблуда“ і „Пригоди подорожників“.

АПОЛЬО: „Ігумен Кордецький“ (Оборона Ченстохови) з Кар. Адвентовичем.

АТЛЯНТИК: „Петербурські ночі“.

ВАНДА: „Погасаюче полумя“, „Рай підростків“.

ҐРАЖИНА: „І щож далі, сіра людино?“, „Дозвольте нам жити!“

КАСІНО: „Світ сміється“ (совітська комедія).

КОЛІСЕЙ: „На дні океану“ й ревія.

КОПЕРНИК: „Римські скандали“ (Еді Кантор).

МАРУСЕНЬКА: „Велика подія“ та ревія.

МІРАЖ: „Газард життя“, „Кохає, любить, шанує“.

МУЗА: „Танок кохання“.

ПАЛЯС: „Циганські мельодії“.

ПАН: „Імператриця“ з Марленою Дітріх.

ПАСАЖ: „Романс Маньки Грешної“, „Піонірп Тексасу“.

РАЙ: „Щаслива година“. М кі-Маус.

СВІТ: „Олівер Твіст“, „Пекольні перегони“.

СОНЦЕ: „Прокуратор Алісія Горн“ і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Нана“ і ревія „Циганські ночі“.

УТІХА: „Якою мене бажаєш“ і ревія.

ХИМЕРА: „Вкрадено людину“ (Лілі Даміта, Анрі Гара).

Закордонне радіо.

Пятниця, 11. січня 1935.

Відень (506,8) 12.00, 13.10, 23.00 Концерт, 17.30 Пісні й арії (Гехт, сопр.), 19.25 Опера, **Мор. Острава** (263,5) 19.30 „Тріюмф знання“ ком. Бернара. **Прага** (470,2) 17.00 Квартет, 20.15 Сальон. музика. **Париж** (1648) 13.30, 23.30 Музика, 21.00 „Воскресення“ песа Бателя на осн. Толстого, **Берлін** (356,7) 15.25 Камер. музика, 16.00 Концерт, 18.30 Пісні Вольфа та Пфіцнера, 19.00 Вес. авд., **Кенігсвустергавзен** (1571) 16.15 Для дітей, 18.00 Пісоньки, **Ляйпціг** (382.2) 12.00, 16.00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 17.50 Соната на два форт. Кльопера, **Будапешт** (550,5) 15.00 Цигн. муз., 17.35, 19.30 Легка й давня музика, 22.40 Симф. концерт, **Будапешт II** (227,1) 18.20 Спів, 19.45 Фортепіян, **Міляно** (368,6) 11.30 Легка муз., 21.00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 13.05 Легка муз., 16.00 Академія св. Сесилії (віольончеля Пятігорський), 20.45 „Прімароза“ оп. Пієтрія.

Субота, 12. січня 1935.

Відень (506,8) 16.05 Сучасна музика, 16.40, 20.05 Концерт, 16.30 Пісоньки, **Братислава** (298,8) 17.20 Словацькі нар. пісні, **Кошиці** (259,1) 18.00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 10.15, 15.55 Легка музика, 17.05 Оп. арії, 19.10 Країна без усміху — пісні Штернвальда (виконає вокальн. квартет і композитор), **Париж** (1648) 13.00 Легка муз., 21,45 Пісоньки, 22.30 Концерт, **Білгород** (437,3) 16.50 Скрипка, 20.30 Симф. концерт, **Берлін** (356,7) 14.15 Скр. ресітал Моріса, 16.00 Концерт, **Гамбург** (331,9) 16.00 Концерт, 19.00 Фортепіян, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18.00 Вес. авд., 19.00 Танк. вечір **Мінхен** (405,4) 13.25 Концерт, **Будапешт** (550,5) 17.30 Віольончеля, 18.25 Пісоньки, 19.40 Вес. вечір, 22.40 Сальон. муз., **Будапешт II** (227,1) 19.55 Спів, **Міляно** (368,5) 17.10 Квартет Ленера, 19.00 Легка муз., **Рим** (420,8) 21.00 „І Капулеті е Монтекі“ оп. Беліні.

Львівське радіо.

Пятниця, 11. січня 1935.

6.45 Ранішня авд., 7.50, 22.40 Реклям. концерт, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Метеорольоґ. вістки, 12.05 Огляд преси, 12.10, 13.05 Концерт, 15.30 Експорт, 15.35 Біржа, 15.45 „Старий Відень“ камер. концерт, 16.45 Авд. для хорих, концерт, 17.45 Брамс: Форт. соната ф-моль оп. 5, 17.50 Наші книжки, 18.00 Мист. і культ. життя, 18.05 Літер. хвилинки, 18.55 Джез, 18.45 Ловецьке господарство зимою, 19.00 Спів (Вермінська) в супр. форт., 19.20 Гутірка, 19.30 Твори Кетельбі з гр. пл., 19.50, 19.56 Спорт. вістки, 20.00 Куток Краєзн. Т-ва, 20.05 Муз. гутірка, 20.15 Симф. концерт: в перерві Веч. денник, Як працюємо, 22.30 Рецитації поезій, 23.05 Танк. музика.

Субота, 12. січня 1935.

6.45 Ранішня авдиція, 7.20, 22.00 Реклям. концерт, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Метеорольоґ. вістки, 12.05 Огляд преси, 12.10 Концерт, 13.00 Полудн. денник, 13.05 Старі вальси з гр. пл., 15.30 Експорт, 15.35 Біржа, 15.45 Найновіші гр. пл., 16.30 Весела авдиція для дітей „Кулігом по Польщі“, 17.00 Легка музика, вес. монольоги, 17.50 Які будуть наші діти, 18.00 Львів як централя польської культури та держ. думки на півд.-сх. землях, 18.15 Орг. ресітал, 18.45 Серце говорить (репорт. із клініки), 19.00 Концерт хору, 19.20 Відч. „Дубляни“, 19.30 Веселі пісоньки з гр. пл., 19.50, 19.56 Спорт. вістки, 20.00 У ритмі танків Европи (легка муз.), 20.45 Веч. денник, 20.55 Як працюємо, 21.00 Концерт симф. орх., 21.45 Що думаєте про авд., 22.15, 24.00 Танк. музика, 23.05 Льожа Глумливців, 23.35 Танк. музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·25 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·00, Париж 34·94, Берлін 212·60, Ціріх 171·52, Голяндія 358·00, Прага 22·10, Італія 45·32, Нюйорк кабель 5·28 1/4, Нюйорк чеки без трансакцій.

Золото: Долари 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·50—82·00, Корони 36·20—36·50, Рублі 45·30—46·30.

Срібло: Корони 0·32, Рублі 1·25, Фльорени 0·75.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця одноц.	16·50	16·75	18·25	18·50
Пшениця збірна	15·25	15·50	17·00	17·25
Жито одноцінє	13·50	13·75	15·25	15·50
Жито збірне	13·00	13·25	14·75	15·50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від 1. до 10. січня п. р. з приводу вичікуючої тенденції ціни на масло не ставить. Кооперативам платить за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	4·00 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко, сметану та яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Гарад цінний Маланчин вечір улаштовує Товариство „Зоря“ у Львові, дня 13. січня 1935 р. для членів і прошених гостей, у власній салі при вул. Вірменській ч. 25. Початок год. 9. вечором 841

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НОВОЧАСНО уладжує кімнати одинока виробня кап. фіранок **Фрайліха**, Сикстуська 21. 53/64

БРУТТО НАФТОВЕ куплю під „Уділи“ і ц на до Адміністрації. 845

КАВАЛЕРСЬКИЙ ПОКІЙ з осібним входом до винайму, вул. св. Марка 20. 1. пов. 756 5—5

ПРОДАМ кільканацять моргів господарства з будинками в повітовім місті. Відомість: адвокат Карпф у Чорткові. 780 3—3

ПРОДАМ механічні варстати з відливнею заліза сушарнею і механічною столярнею залізниця в місці. Відомість: адвокат Карпф у Чорткові. 780 3—3

ВАННИ, насіди, балії поручає найдешевше Войтіх Заяць, Оссолінських 14 811 2—10

ВІ УЧНІСІЬ пророцтва феноменального ЯСНОВИДЦЯ професора Гаджі Гаціого, що відгадує імена, поранща, майбутнє, життєві тайни — може переконати навіть недовірка. Також листовно. Готель „Sans-Souci“, Шайнохи 5. 844

ФЕНОМЕН світа приймає останні дні — виїзджає. Ясновидить крізь мури на тисячу кільометрів. Усе відгадує, відкриває — віднаходить. Ціни знижені. Готель „Savoy“. 844

СКЛЕП до винайму заова від вул. Сикстуської ч. 20 (Народна Гостинниця). 846 1—3

Звичайні Загальні Збори,
Українського Лікарського Т-ва

відбудуться дня 25. січня 1935 р. в год. 18·30 у домівці Товариства при вул. Підвалля ч. 7/І. з таким порядком нарад:

1) Відкриття Зборів
2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів
3) Звіт уступаючого Виділу.
4) Звіт Контрольної Комісії.
5) Вибір нових органів Товариства.
6) Внесення і запити

Якщо на означену годину не прибуде приписана статутом скількість членів, Збори відбудуться в годину пізніше з тим самим порядком нарад при кожній скількости членів.

Д-р Ю. Кордюк в. р. Д-р Л. Максимонько в. р.
сек. етар голова

Затямте! Фотограф МІНЦЕР СТАНИСЛАВІВ (Пасаж Гартенберґів). 815 1—7

ПЯНІНА першорядні по знижених цінах на догідних умовинах. Купно продажа. Зам на уживаних інструментів **Новацкий, Пілсудського 17.** 89 9—55

ОГОЛОШЕННЯ.

Доротеум Львів, Браєрівська 3. комісова меблева галя купує, — приймає в коміс — продає.

МЕБЛІ всілякого рода за готівку і на сплати.

Ширіть наш часопис!

спеціяліст жіночих недуг і акушерії
Д-р Володимир Станецький
ординує
у Львові, вул. Хорущини 12/ІІ.
(звичка Академічно). — тел. 89-69.

Комунікат
для тих, що мають обліґації Народньої Позички.

Письмом L. U U. 4150/1/34 з 30. листопада ц. р. уділило Міністерство Скарбу (Державний Уряд контролі обезпечень) Товариству Обезпечень на життя **„ФЕНІКС“** дозвіл на роблення обезпечень на підставі 6 процентової Народньої Позички.

На тій підставі перепроваджує тепер **„ФЕНІКС“** широку обезпеченеву акцію, даючи змогу тим, що мають обліґації Н. П. корисно обезпечитись на життя, за що складки можна покривати обліґаціями Н. П. в ріжних формах і комбінаціях, які відповідали би бажанням і спромозі обезпеченого.

Обезпеченевий капітал буде виплачений у хвилині реалізації обезпечення **в цілости в готівці.**

Ближчі інформації дає дирекція Т-ва **„ФЕНІКС“ Львів, пл. Марійська 7.** Телефон 57-29 і 18-03.

843 1—2

Дешеві білі дні
з 40% знижкою цін уладжує „Галицький Магазин Новин“, вул. Галицька ч. 15.

для прикладу:

Полотно 70 шир.	0·55	Пошевки мереж	2·—
Полотно 80 шир.	0·60	Простир. ковдр. мереж	4·70
Медаполям 80 шир.	0·85	Простир. ковдр. з коронкою	5·50
Медаполям 90 шир.	1·—	Обрусове біле	1·95
Шифон 80 шир.	0·75	Обрусове кольорове	2·20
Шифон 90 шир.	0·90	Обруси з френдзлями	2·50
Зефір сирий	0·55	Гарнітур 6 осіб	7·—
Полотно на сорочки	1·20	Серветки	0·20
Полотно L. шовкова	1·60	Ручники вафлеві	0·[illegible]8
Перкаліна кольорова	0·70	Ручники Купелеві	0·[illegible]0
Дишка на підштанці	0·65	Ручники дамастенські	0·90
Полотно простирадлове	1·25	Ручники кухонні	0·50
Простирала за штуку	2·—	Стирки	0·35
Рожевий всип 90 широкий	1·05	Стирки корчик.	0·45
Неба червона 90 шир.	2·20	Хустинки	0·15
Шифон постелевий 90 шир.	1·—	Хустинки мужеські	0·35
Шифон постелевий 160 шир.	1·65	Капи пікові.	2·50
Атлас постелевий 90 шир.	1·40	Сінники	3·[illegible]
Атлас постелевий 150 шир.	2·35	Ковдри сатинові	8·50

УВАГА; З нагоди Білих днів продаємо всілякі бавовняні товари по цінах до 30 процент знижених.

При закупні товарів від 5 зол. задурно білети до першорядних кін.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.